

TV: En fascination af mekanik, jivist, men Franciska Clausen bløder det hele op med legende visuelle elementer: "Skruen", 1926. MUSEUM SALLING KUNST

TH: Hos Fernand Léger bliver menneskekroppen en del af den geometriske inddeling af billedfladen: "Femme au miroir", 1920. MODERNA MUSEET, STOCKHOLM

Den fantastiske maskine

Anmeldelse: Gl. Holtegaard sætter fokus på Fernand Léger, Franciska Clausen og Gösta Adrian-Nilsson.

KUNSTUDSTILLING
MÉCANIQUE MODERNE
GL. HOLTEGAARD
Attemosevej 170, 2840 Holte
Til den 9. januar 2022

TOM JØRGENSEN, kultur@jp.dk

I dag er skruer, møtrikker og maskiner noget, der sjældent finder vej til billedkunsten. Tingene har noget at gøre med mekanik, og ordet mekanisk har fået en bibetydning som noget negativt, noget enerverende, hårdt og endog umenneskeligt. Tænk bare på Charlie Chaplins "Moderne Tider". Ikke alle har dog tænkt i disse baner.

De italienske futurister, de russiske konstruktivister og kredsen omkring Fernand Léger (1881-1955) så, ganske vist på væsensforskellige måder, moderne mekanik som noget nyt, spændende, smukt og befriende. Det er tre kunstnere fra den sidste gruppe, Léger selv suppleret af Franciska Clausen (1899-1986) og svenske Gösta Adrian-Nilsson (1884-1965), kaldet GAN, Gl. Holtegaard har valgt at fokusere på med denne udstilling,

smukt iscenesat af den danske billedkunstner Maiken Bent.

Poetisk og uforudsigelig

Selv om den danske og den svenske kunstner begge er elever af Léger i 1920'erne, er de alligevel væsensforskellige. Franciska Clausen følger i det store hele Légers billedsprog med et stramt geometriserende formsprog med skruer, møtrikker og mekaniske elementer som vigtige motiver. GAN viser sig hurtigt at gå i en mere futuristisk retning med vægt på fart, tempo og en kalejdoskopisk opløsning af billedfladen suppleret af surrelle og legende drømmesyner.

Mere elev af Léger er Franciska Clausen dog ikke, end at hun har sit eget udtryk. Her tænkes ikke så meget på den inspiration fra surrealismen, som man finder i en del værker på udstillingen. Hun nægtede således at kalde sig selv surrealist. Det er mere de felter af diffuse farvetåger, små bølgede og bugtende penselstrøg eller, i et par tilfælde, fraktallignende forskydninger ind i billeddybden, der gør, at hun er helt sin egen. Og faktisk visuelt mere spændende, poetisk og uforudsigelig end Léger.

Det er billeder som disse, der gør, at den store opmærksomhed, der i disse år bliver Franciska Clausen til del, er helt forståelig og fuldt fortjent. Der er et smittende overskud af fantasi, glæde, legesyge og humor over disse værker fra begyndelsen og midten af 1920'erne, ikke mindst i en serie barbilleder, hvor hun bl.a. fascineres af formen på en ølhane. Det motiv havde ikke kunnet finde vej

Gösta Adrian-Nilsson er generelt mere surrealistisk og futuristisk, end dette maleri lader antyde: "Bains", 1923. CANICA KUNSTSAMLING, OSLO

til hverken Légers eller de russiske konstruktivisters billedverden.

Som udstillingen viser et par eksempler på, arbejder Franciska Clausen sig i slutningen af 1920'erne hen imod et helt abstrakt

geometrisk udtryk, bliver medstifter af gruppen Cercle et Carré og mister, i denne anmelders optik, meget af sin særegne visuelle poesi.

Men det er en anden historie.